

*Семикіна М.В., д.е.н., професор;
Притула Д.А.,
здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня
Центральноукраїнський національний технічний університет
м. Кропивницький*

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОПТИМІЗАЦІЇ ВИТРАТ ТОРГОВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Основні стратегічні цілі економічної діяльності будь-якого підприємства в умовах динамічного ринку спрямовані на отримання прибутку і утримання конкурентних позицій, проте це передбачає постійний контроль співвідношення витрат і доходів, визначення можливостей економії витрат, їх оптимізації. У зв'язку з цим проблема оптимізації витрат та удосконалення системи управління витратами набуває все більшої актуальності, адже її успішне розв'язання стає умовою ефективного розвитку та економічного зростання торговельного підприємства.

Проблемам витрат в контексті управління підприємством присвячені праці Білої О.Г., Боднарюк І.Л., Мединської Т.В., Бутинця Ф.Ф., Гончара А.Б., Грецака М.В., Давидовича І.Є., Козаченко Г.В., Лучик С.Д., Палія В.М., Партина Г.О., Погорелова Ю.С., Цал-Цалко Ю.С., Цимбалюка Л.Г., Турило А.М., Череп А.В. та ін. Проте питання оптимізації витрат в умовах воєнного стану є малодослідженими в науковій літературі. Незважаючи на розуміння необхідності більш ретельного управління витратами, дотепер на практиці підприємцями обмежено використовується сучасний інструментарій управління витратами. Саме тому в умовах сьогодення визначення способів формування ефективної системи управління витратами на тлі воєнного стану є завданням, що вимагає поглиблення наукових досліджень у цьому напрямі.

Витрати торговельного підприємства – це грошовий вираз сукупності усіх фінансових, матеріальних, нематеріальних ресурсів, витрачених на обслуговування процесу товарного обігу та продовження процесу виробництва у сфері обігу.

В умовах воєнних реалій в Україні питання вдосконалення управління витратами стають першочерговими, оскільки відображають мотивацію підприємців до виживання, їх розуміння, що кваліфікований підхід до управління витратами торговельного підприємства – це успіх підприємства в умовах невизначеності та ризику. Виходячи з цього, слід підкреслити, що управління витратами торговельного підприємства – це важлива складова системи управління підприємством. Її призначення м забезпечити моніторинг, аналіз і контроль витрат на всіх стадіях економічної діяльності, охоплюючи всі її аспекти, своєчасне доведення інформації до керівництва в інтересах забезпечення ефективної роботи підприємства.

Узагальнюючи наукову думку, найважливішими напрямками вдосконалення управління витратами торговельного підприємства є такі:

- метод системного підходу до управління витратами торговельного підприємства; вибір методів оптимізації витрат з позицій ефективності;
- запобігання та недопущення дій, які ведуть до наднормативних витрат і втрат;
- запровадження у практику роботи прогнозних розрахунків витрат торговельного підприємства;
- цифровізація управління витратами торговельного підприємства;
- визначення залежності між величиною витрат торговельного підприємства і конкретними фахівцями, працівниками, що виконують певні функції;
- підвищення зацікавленості кожного підрозділу торговельного підприємства у зниженні витрат торговельного підприємства;
- розгляд завдань зниження витрат торговельного підприємства одночасно зі підтриманням високої культури обслуговування;
- посилення контролю за складанням нормативних калькуляцій та їх дотриманням;
- своєчасне виявлення відхилень витрат від плану та порушень у використанні ресурсів;
- забезпечення управління витратами торговельного підприємства на всіх стадіях купівлі-продажу товарів.

Оптимізація витрат для торговельних підприємств набуває особливого значення в умовах воєнних реалій, коли обмежені наявні ресурси і підприємець опікується не лише питаннями підтримання рентабельності, а й збільшення товарообігу, зниження закупівельних цін на товари, створення адаптивної системи управління в умовах економічної нестабільності та ризиків. Реалії воєнного стану ускладнюють розвиток торговельного бізнесу і постійно підштовхують підприємця до пошуку нових рішень в управлінні витратами, застосування найбільш прийнятних методів їх економії, запобігання втрат в умовах ризиків, визначення дієвих інструментів оптимізації витрат.

Перспективи подальших досліджень пов'язуємо з визначенням ефективних механізмів управління економічним ризиком у торговельному бізнесі в умовах воєнного стану.

Список використаних джерел:

1. Біла О.Г., Боднарюк І.Л., Мединська Т.В. Управління витратами підприємства: теорія та практика: монографія. Львів: Видво ЛКА, 2012. 200 с.
2. Економіка та організація торговельних підприємств: практикум. Навч. посібник [М.В. Семикіна, Л.Д. Запирченко, С.С. Матієнко та ін.] / за наук. ред. д.е.н., проф. Семикіної М.В. – Кропивницький: Видавець Лисенко В.Ф., 2020. – 212 с.
3. Ващенко Є.А., Олійник Н.М., Макаренко С.М. Сучасні методи управління витратами та їх особливості. Соціально-гуманітарний вісник. 2018. Вип. 22. С. 58-59. URL:http://nbuv.gov.ua/UJRN/sochumj_2018_22_46.
4. Лучик С.Д. Особливості автоматизації обліку витрат виробництва. Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. Економічні науки. 2014. №. 4. С. 209-218.